СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 7-го березня 1947. No. 54. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, March 7, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ПЛЯНУЄ ПРИЗНАТИ ГАВАЇ ОКРЕМИМ СТЕЙТОМ

Секретар внутрішніх справ, А. Дж. Круґ, повернувши з інспекційної подорожі по Тихому океані, заявив перед кореспондентами, що острови Гаваї дійшли вже до такого ступня розвитку, що їх можна перемінити на стейт. З цим предявленням він хоче явитися перед комісією прилюдних земель в палаті. Він висловив погляд, що Гаваї, коли стануть стейтом, поможуть завести демократію в Японії. Такий погляд, як каже Круґ, підтримує теж ген. Доґлес Мек Артур, теперішній військовий адміністратор у Японії, з яким Круґ відбув конференцію. Ген. Мек Артур теж сказав Круґові, що Японія в майбутності може стати забором „проти таких форм правління, яких ми не хочемо мати". Цей вислів пояснюють собі у Вашинґтоні, як натяк на комуністичну форму правління. Круґ теж підтвердив своє переконання, що адміністрація на Тихоокеанських островах повинна перейти в цивільні руки.

СЕНАТ ЗА ЦІЛКОВИТЕ ПОКІНЧЕННЯ КОНТРОЛІ ЦІН.

Сенат заявився 58 голосами проти 29, щоб з днем 30 червня скасувати решту контролі над цінами і зліквідувати Бюро Адміністрації Цін. На приспішення ліквідації Бюра впливає недостача фондів для його існування після 30 квітня.

Економісти з трьох важливих федеральних агенцій висловлюють погляд, що нема як надіятися знижки цін на продукти перед літом. Навпаки, ціни на деякі продукти можуть зрости і щойно опісля почнуть падати. Знижка цін залежить багато від покінчення весняних переговорів між робітниками та роботодавцями над новими контрактами, твердять економісти, котрих імен не згадано.

НАЗИВАЄ КОНГРЕСОВУ КОМІСІЮ ПРАЦІ НЕКОМПЕТЕНТНОЮ.

Ван А. Битнер, директор організації Конгресу Промислових Організацій, склав свідоцтво як знавець робітничих справ перед комісією праці в палаті. Він закинув членам комісії, що вони не надаються до укладання нових робітничих законів і тому „було б чудесно для Злучених Держав, коли б так конгрес збирався на наради що десять літ". Коли зійшла мова на комуністів у робітничих юніях, запитався Битнер членів комісії, що з ними зробити. На це відповів конгресмен Кертен, що вони, як комуністи, повинні йти до Росії. Битнер заявив, що це неможливе, бо вони є громадяни, одначе можливе є усунути їх з юній і він це тепер робить.

АКЦІЯ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЗАТІЙ.

За звідомленнями правного дорадника приЦивільній Службі у Вашингтоні, Лоренса Малоя, президент Труман має незабаром передати конгресові доручення, як поступати з нелояльними урядовцями й службовиками. — Комісія Неамериканських Діянь у палаті переводить слідство над затіями адвоката Леона Джосефсона з Трентону, Н. Дж., котрого вважають за найбільш небезпечного комуніста після Ґерґарда Айслера. Йому закидають, що він був у змові разом з Айслером. Розглядають теж діяльність Самуела Липцена, співробітника жидівського комуністичного щоденника „Морґен Фрайгайт" у Ню Йорку. Їм усім закидають співпрацю з цею групою комуністів, що переводила шпигунство при помочі урядовців з советської амбасади в Канаді. — Праві відділи Юній приналежних до С.І.О. в околиці Ню Йорку зібралися на нараду для створення постійної організації для поборювання комунізму в юніях.

НЕ ДОПУСТИЛИ НІҐРА ДО ПРЕСОВОЇ ГАЛЕРІЇ В КОНГРЕСІ.

Комітет вашингтонських кореспондентів відкинув 4 голосами проти 1 аплікацію Луїса Р. Лотієра, кореспондента ніґерського щоденника „Ді Атланта Дейлі Ворлд", щоб йому признати право бувати на пресовій ґалерії в конгресі. Лотієрові закидають, що він не сповняє обовязку кореспондента для своєї газети, а пише звіти для чотирьох тижневиків.

ЕКСПЕДИЦІЯ БИРДА ВЕРТАЄТЬСЯ ДОМІВ.

Західна група американської виправи під проводом адмірала Бирда до південного бігуна покінчила свою працю і виїхала зі своєї бази. Це є остання частина виправи, яка творила разом з іншими частинами найбільше досі знану експедицію до Антарктиди.

ВИКИНЕНИЙ ЧЛЕН ПІКЕТУЄ ЮНІЮ.

Михайло Урик, суперінтендент у великім мешкальнім будинку у Бронксі, передмісті Ню Йорку, привіз свою хатну обстанову перед кватиру юнії послугачів і почав ходити по хіднику з таблицею, з протестом проти несправедливости, виключення його з юнії і позбавлення праці.

Президант Труман покінчив відвідини в Мексику, остерігає перед руїною цивілізації

У третім дні своїх урядових відвідин у Мексику президент Гері С. Труман оглянув рештки найстаршої цивілізації на американськім континенті, а це руїни пірамід і святинь племени Толтеків, яке колись жило в теперішнім Мексику і відзначалося воєвничим характером. Президент так був задуманий у цих руїнах, що закликав: „Якщо не буде в нас світового миру, ми станемо теж такою пустелею з руїнами. Ми не хочемо бути лише переходовою цивілізацією ні велика держава Мексика ані Злучені Держави". По цім сказав Труман, що він і президент Мексика Міґель Алеман обдумують способи для збереження миру. — Після вікінчення відвідин у Мексику президет вибрався в четвер, 6. березня до Злучених Держав.

МАРШАЛ СУМНІВАЄТЬСЯ В МОЖЛИВІСТЬ СКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

У розмові з кореспондентами перед своїм виїздом з Вашингтону на конференцію до Москви, секретар стейту Джордж С. Маршал сказав, що він вірить в можливість написання мирового договору для Австрії, але сумнівається, чи буде складений тепер договір для Німеччини. Одначе він заявив, що „ми почуваємося до великої відповідальности за мир перед американським народом". Його головний помічник, Джан Фостер Долес, виїхав окремим літаком.

Маршал перед самим своїм виїздом вислав протест до советського уряду проти вмішування Советів у справи „вільного уряду" на Угорщині. Копії цього протесту вислано до британського уряду і до Аліянтської Контрольної Комісії в Будапешті.

АМБАСАДОР ЛЕЙН ПРО АМЕРИКАНСЬКИХ ВЯЗНІВ У ПОЛЬЩІ.

-- Артур Блис Лейн, американський амбасадор до Варшави, повернув щойно зо свого посту. Він сказав кореспондентам, що польський уряд тримає по вязницях сотню американських громадян і з них лише одного міг амбасадор відвідати. Лейн потвердив вісті, що він уже не вернеться на своє становище, одначе заперечив, наче б Злучені Держави мали намір зірвати взаємини з польським урядом. Він сказав теж, що Польща ще не пропала і треба надіятися, що польську справу можна буде наладнати.

ГРЕЦЬКА АМБАСАДА НЕ МАЄ ФОНДІВ.

Грецькі дипломати у Вашингтоні, напружуючи всі свої сили для отримання фінансової допомоги для свого краю, самі опинилися без засобів до життя. У грецькій амбасаді урядовці не дістали платні за лютий і тому не можуть переводити звичайних дипломатичних розмов при перекусні і напитках.

Ню Йорк Таймс: турботи Росії в Україні; західна цивілізація, націоналізм і сепаратизм

Ню Йорк, 6. березня. — „Ню Йорк Таймс" в сьогоднішньому виданні і у звязку з призначенням Кагановіча генеральним секретарем ЦК ВП(б)У на місці Хрущова, приносить велику редакційну статтю, в якій читаємо: Висилка Лазара М. Кагановіча, Сталінового шурина і мужа правої руки в „незалежну" Україну з метою „скріпити партійну і советську роботу" являється непомильним доказом, що Росія має теж свої після-воєнні турботи. Як перший секретар Центрального Комітету Комуністичної партії в Україні Кагановіч буде справжнім володарем країни. Хоча він вродився в Україні і буде одним з нечисленних українців на найвищому пості дома, це є неправдоподібно, аби Сталін висилав туди свого „залізного комісара", якщоб він не бачив потреби на ці тверді заходи.

„Україна, територія більша від Німеччини з якими 40,000,000 населення, була місцем турбот Росії за царів і комісарів. Українці, як спадкоємці Південної Русі, що перейняла західню цивілізацію від Візантії і самі зі зором завжди зверненим на Захід, ніколи не визнавали завойовання їх „велико-росами", чи москвинами. Не зважаючи на всі намагання русифікації, вони довго зберегли і окремішну національність і сепаратистичний рух. В роках 1917-18 вони створили свою власну незалежну республіку, яка, одначе, заламалася в конфлікті між Росією, Німеччиною і Польщею та з різних причин в російській громадянській війні. Вони продовжували зберігати сильний націоналістичний рух, головно в бувшій польській Галичині зі Львовом, як центром, що викликало на них „пацифікаційні" виправи маршала Пілсудського, які в тому часі потрясли світом своєю брутальністю. Вони були готові співпрацювати з Гітлером проти Москви під час його інвазії, аж доки не переконалися, що Гітлер не приніс визволення, а тільки нове поневолення.

Тому, це не є нічим новим, що советський режім продовжує мати турботи з „буржуазно-націоналістичними концепціями" в Україні. А тому що українці, після самих росіянів, є найбільшим словянським народом, їх не можна зліквідувати так просто, або так звичайно собі заслати, як це зроблено з татарами кримської республики, мешканцями Інгусько-чеченської республики чи балтійськими народами. Сьогодні український націоналізм розпалюється ще більше внаслідок зростаючого голоду, що повстав через посуху в останньому році, але якого теж росіяни загострили магазинуванням збіжжя.

Згідно з офіціяльним повідомленням з останнього серпня, в тому часі в Україні вже було вичищено половину головних партійних робітників. Але ані це, ані надання титулярної „незалежности" не здобуло українців. Їхні надії на справжню незалежність є слабі, як довго советський режім є закріплений та може безкарно накладати тягарі далеко більші, чим бульяка демократія. Але український сепаратизм є слабістю в позірно монолітичній структурі Росії і він може стати серіозним фактором у випадку, якщоб Росія сама занадто перетягнулася назовні".

Це є коментар передової американської газети до подій в Україні. Проте, теперішню „незалежність" України там теж пишеться тільки в знаках наведення, а цілість свідчить, що Україна теж в понятті американців перестає бути „внутрішньою проблемою" Советського Союзу. Виразне вказання на національну окремішність, на західню цивілізацію, невизнання російської окупації та на постійний зріст самостійницьких змагань українського народу завершує газета натяком, що на випадок перетягнення Росією струни назовні, Україна може стати серіозною проблемою і, очевидно, не тільки російською.

МОСКВІ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКО-КАНАДСЬКА СПІВПРАЦЯ.

Москва, 5. березня. Московська „Правда" висловлює своє велике невдовілля з американсько-канадської військової співпраці. В американсько-канадському договорі взаємної безпеки Москва добачує наділі „нелегальний американсько-британський військовий союз", зглядно нову форму „союзу", яка „передбачує військові зобовязання, що не є зобовязаннями" та яка має всілякі таємні клявзулі, що їх не можна провірити. Згаданий договір — по думці „Правди" — включає багату Канаду цілком в американський господарський потенціял. Цим договором, пише „Правда", прикривається британсько-американський військовий союз, звязаний з американською „арктичною проблемою".

ГЕН. БУЛҐАНІН ІМЕНОВАНИЙ ЗАСТУПНИКОМ ПРЕМІЄРА СССР.

Лондон, 5. березня. (АП). — Московське радіо сьогодні повідомило, що ген. Ніколай А. Булґанін, призначений перед кількома днями міністром збройних сил Советського Союзу на місці Сталіна, був з черги іменований заступником предсідника Ради Міністрів СССР. В цьому самому повідомленні говориться, що шеф штабу советських збройних сил маршал А. П. Васілевський був іменований першим заступником міністра збройних сил СССР.

СОВЄТИ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ПЛАНУ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ

Лейк Саксес, Н. Й., 5. березня. — Сьогодні на засіданні Ради Безпеки О. Д. советський представник А. Ґромико знова виступив проти американського плану контролі атомової енерґії, закидуючи йому, що він звернений проти суверенности інших країн. Критикуючи американський план Бернарда Барука як „недостаточний" і загрозливий для суверенности інших країв, Громико говорив: „Тільки люди, які втратили відчуття дійсності, можуть вірити, що такий план може бути прийнятий". В своїх нових твердженнях советський представник виявив ще більшу безкомпромісовість, як в дотеперішніх.

АНГЛІЙСЬКА ДУМКА ПРО РОСІЮ: ПОРУШНИК МІЖНАРОДНІХ ДОГОВОРІВ.

Лондон, 5. березня. — Советський Союз і його уряд були сьогодні предметом гострих атак в британському парляменті. В Палаті Лордів лорд Вансіттат обвинувачував советський уряд в „злій вірі", закидуючи йому свідоме порушування міжнародніх договорів. Ялтська умова — говорив він — „була натягнена однобічно", Потсдамський договір „був справді нарушений", а Атлантийський Чартер був „пірваний на шматки". Він згадав теж інші договори, головно з Іраном, що були порушені советським урядом. Окрему увагу віддано справам Польщі.

ЧЕСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР ПРИЯЗНІ.

Варшава, 5. березня. — Польське міністерство закордонних справ сьогодні повідомило, що в неділю, 9-го березня, отже в навечеря Московської конференції, буде підписаний у Варшаві чесько-польський договір приязні та взаємної допомоги. В договорі нормується теж справу чесько-польського кордону. В дипломатичних колах вважається, що цей договір є черговим заходом Москви, щоби могти на конференції Ради закордонних міністрів представити „одностайний словянський блок".

СПРАВА ПАЛЕСТИНИ В О. Д.

Лейк Саксес, Н. Й., 5. березня. — На пропозицію генерального секретара О. Д. Триґва Лі в справі створення окремої Комісії О. Д., яка прослідила б справу Палестини та предложила її на найблищій осінній сесії Загальному Зібранні О. Д., чотири великодержави: Британія, Росія, Франція та Китай принціпово погодилися. Тільки Злучені Держави ще не дали своєї згоди. Це вияснюється важливістю уваги, яку американський департамент стейту віддає зараз у своїх рішеннях про свою майбутню політику в Середземноморських країнах.

РЕДУКЦІЯ БРИТАНСЬКОЇ ФЛОТИ.

Лондон, 5. березня. — Після зменшення майже і більше як на половину британських повітряних та сухопутніх збройних сил, сьогодні повідомляється теж про редуцію флоти на 191,000 офіцирів і матросів в 1947-48 рр., в порівнанні з 299,000 в рр. 1946-47. Загальний британський буджет на всі роди збройних сил на рік 1947-48 виносить 798,700,000 фунтів стерлінгів.

ВАРШАВА КРИТИКУЄ ГУВЕРА.

Варшава, 5. березня. — Речник варшавського міністерства закордонних справ ген. Грош висловив сьогодні „здивовання" польського уряду зприводу звідомлення Герберта Гувера в справі Німеччини. Грош твердив, що звідомлення Гувера, мовляв харчове положення в Німеччині є найважче в цілій Европі, не відповідає правді, бо в Румунії воно ще грізніше.

РАМАДІЄ ОБІЦЯЄ РІВНОВАГУ БУДЖЕТУ.

Париж, 5. березня. — Французький премієр Рамадіє пообіцяв сьогодні в парляменті, що уряд докладе усіх зусиль, щоб зрівноважити буджет країни, або він „не буде премієром".

ТРАДИЦІЙНИЙ ЯРМАРОК В ЛЯЙПЦІҐУ.

Ляйпціґ, 5. березня. — В зруйнованому німецькому місті Ляйпціґ, у советській окупаційній зоні, відбувається традиційний ярмарок.

ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ ВИСОКОГО КОМІСАРА ІНДО-КИТАЮ.

Париж, 5. березня. — Французький уряд апробував сьогодні призначення Еміля Боллерта Високим Комісаром Франції в Індокитаю на місце віцеадмірала Жоржа Тієррі д'Арґенліє.

ЗУПИНИЛИ КОМУНІСТИЧНИЙ НАСТУП В МАНДЖУРІЇ.

Чунґчунґ, Манджурія, 5. березня. — Офіціяльно повідомляють, що урядові війська зупинили комуністичний наступ на столицю Манджурії, відкидаючи комуністів до лінії горішнього бігу ріки Сунґарі, звідкіля наступ почався.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОБЛЕМАТИКА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Надійшло з української скитальщини в Европі письмо, яке пробує звернути увагу американських українців на потребу „розвязати проблематику нової української еміграції". В письмі відмічається, що не видно „основного розяснення цеї справи" в американській чи канадійській українській пресі, ні нема цього на зїздах чи нарадах різних Комітетів чи Конгресів.

Заввага ця цілком правдива, бо так дійсно виглядає, як тільки брати під увагу це, що пишеться в часописах, чи що передається про різні наради Українського Конгресового Комітету чи З. У. А. Допомогового Комітету. В дійсності воно так не є, бо на різних нарадах дискутовано уже нераз про речі, що тісно звязані з „проблематикою нової української еміграції". Ми теж уважно прислухувались голосам, що надходили з скитальщини на цю тему, різним проєктам і задумам, які в теорії звучали дуже гарно, але практично оказувались нездійснимими, бо здійснити їх нема сили ні в скитальників, ні в нас, на яких вони хотіли б опертись.

Свідома частина американських українців бажала і далі бажає з цілого серця допомогти українським скитальникам в Европі. Одначе вона здавала собі вже у самих початках добре справу з цього, що вона не може дати великої помочі. Зорганізованою громадою взялася вона одначе за найважнішу допомогу: за ратування життя українських скитальників, за оборону їх чести, їх доброго імени. Не забуваймо, що в часі, коли американські українці обороняли скитальниів в Европі, то вони були першими того роду американськими оборонцями скитальників. Тоді не було ніяких заяв збоку урядових чинників, ні навіть не було визначних американських голосів, що брали б в оборону скитальників, що домагались би для них права азилю і противились видачі їх Советам. Тоді Совєти та їхній Рошйен Вор Реліф були тут усюди горою. Тому, коли буде вратоване життя українських скитальників, то в цьому є вправді скромна, але довга, послідовна і завзята праця американських українців. Коли ж дістануться ще до Злучених Держав тисячі українських скитальників, то це теж завдяки тій постійній кампанії, яку тут ведемо, а яка вияснює американським українцям трагічну долю великої та патріотичної частини українського народу. Завдяки цій кампанії американські українці вже вислали скитальникам як не десятки тисяч афідевітів, то певно тисячі, бо про це останнє то вже самі знаємо. Американські українці теж свідомі цього, що їм прийдеться помагати довго тим скитальникам, які не зможуть видістатись з Европи, українським ученим, старцям, сиротам і т. п. Це є те, що стоїть і стоятиме довго перед ними і що треба буде їм обовязково виконати. Інше, включно з різними проєктами фінансування переселення, банками, закладаними для цеї цілі і т. п. — є нездійсниме в очах кожного, хто хоч трохи визнається на цьому, що американські українці можуть виконати, а що ні.

Демократизація юній

Післявоєнний рух серед робітників, щоб позбутися комуністів у своїх юніях, має свою глибшу підставу. Це не лише страх, що комуністи підуть на службу Советам на випадок якогось політичного замішання, але це просто оборона особистої свободи зорганізованих робітників. От характеристична новинка:

„Гарисбург, Па. (Телеграма Асошіейтед Прес, з 3. березня). Джордж Медрик, дистриктовий директор юнії сталевих робітників, приналежної до Конгресу Промислових Організацій, виявив, що суспендовано за „диктаторське наставлення" 18 урядовців відділу ч. 1688, складеного з робітників, що працюють у фабриці в Стілтон, якої власником є Бетлегем Стіл Компані... Між суспендованими є урядовці місцевого відділу, загальний комітет жалоб і тростіси. Медрик не назвав суспендованих по імені".

Звісна справа відділу юнії електричних робітників у Бриджпорт, у стейті Конетикат, де виключили з відділу всіх членів-комуністів. Таке саме явище слідне в інших юніях та відділах. Всюди проганяють комуністів за те, що вони посягають по уряд, а добившися влади, заводять диктаторську систему.

Під час війни члени потурали такому напрямкові, думаючи, що треба було резигнувати з частини своєї свободи для приспішення военної продукції. Мало хто тоді розбирав, що комуністи наглили за приспішення продукції не так для допомоги Америці, як радше для допомоги Советам, які діставали матеріяли з Америки. Комуністи вживали тоді патріотичних американських закликів, які були на часі, маючи на увазі тільки ратунок Советів. Та тепер війни нема й тому треба розпочати акцію за привернення демократичного, тобто американського ладу в юніях і збереження свободи поодиноких членів.

На диктатуру в юніях треба звертати увагу з різних причин, теж тоді, коли ця диктатура не є ділом комуністів. Зрештою це було б навіть несправедливим перебільшенням твердити, що в кожній американській юнії диктують комуністи. Крім цього диктатура це нераз лихо з конечности, головно в початках юнійного руху. Майже кожна юнія повставала дорогою змови робітників для оборони своїх інтересів і своїх прав перед визиском підприємців. Лише солідарна поведінка зорганізованого робітництва могла довести до таких осягів, якими робітництво в Америці тепер величається. Одначе з хвилиною, коли заведено робітничі закони; коли встановлено законом мінімальну робітничу заплату, коли узаконнені переговори робітничих представників іменем цілої організації за поправу платні й за інші домагання — диктатура в юніях повинна відпасти. Коли нема небезпеки, то не потрібні виїмкові заряджения.

Не сама диктатура в юніях є її лихом, а несправедливість такої диктатури і надужиття. Не місце тут вичисляти надужиття деяких юнійних провідників, про які час до часу звідомляють прилюдно в пресі. Це знана справа кожному, хто має до діла з юніями. Буває, що самоволя юнійних босів робить нераз безвартісними самі юнії. Попри колишнього „боса" в фабриці юнійний робітник дістає ще „боса" в юнії, отже приходять два „боси" або й більше на місце одного.

Крім надужить юнійних босів є ще інші недомагання в юніях, над якими час призадуматися. В засаді юнія існує для оборони прав робітників і для охорони чи там для придбання праці. Треба розуміти, що функціонування юнії вимагає коштів. Урядовці юнії мають дістати нагороду за свою працю; юнія мусить мати своє приміщення; звичайно юнія видає свій орган; на випадок страйку треба мати готівку; юнія має свої правничі справи, переводить агітацію, і т. п. На все те потрібно гроша й тому члени платять вкладки. Платять теж і вступне, коли приступають до юнії. Але от, яка буває заковика: Приходить безробітний до бюра праці, платить за обслугу в бюрі, дістає картку до праці в підприємстві. Коли стане до праці, приходить юнійний представник: якщо ти не член юнії, не будеш тут працювати, хіба, що заплатиш $5—10 за дозвіл працювати в робітні, з котрою юнія заключила контракт. Це є „замкнена шапа" і лише за зложенням оплати за „карту" юнія дає „право до праці".

І це ще не велике лихо. Свіжий робітник платить за „карту". Але юнія наказує вступити в члени юнії до такого то й такого часу і каже заплатити за „книжку", інакше не вільно буде новому робітникові працювати. Та коли прийдеться вступити в члени юнії і платити за „книжку", там ставлять вимогу: Вступне по $10, 25, 50, 100, 150, а в початках війни були звідомлення, що юнія шкларів у Болтимор, Мд., жадала аж $1,000 вписового від свіжих робітників. Що має тоді безробітний робітник робити?

Це лише зразок недостачі демократизму по деяких юніях. Коли додати до цього самоволю при приділюванні праці або інші недомагання, то це неаби яка причина до нарікань на юнії.

Коли остаточно всі чинники погодилися з ідеєю юній з усіми її недомаганнями, і коли юнії дістали тепер повну охорону права, час взятися юніям за переведення демократичних реформ у юніях. Великі оплати при вступі до юнії мусять бути знесені. За цим мусять піти інші реформи. Чим швидше це станеться, тим швидше можна буде відбити вороже наставлення до юній деяких кол громадянства, головно самих підприємців. Всілякого роду чоловіколюбці зпосеред провідних громадян багато причинилися до признання юніям оцих прав, якими вони втішаються. Таким чоловіколюбцям повинні прийти в допомогу зорганізовані, а належно освідомлені члени юній, щоб зробити юнійний рух у свобідній країні ідеальним.

Л. Ясінчук.

„Спасайте наші душі!"

(Надіслане до „Свободи" з европейської скитальщини).

Недавно внесли комуністичні посли запит в австрійському парляменті, як стоїть справа з чужинцями. В кілька днів пізніше подала австрійська преса витяг писемної відповіді державного канцлера на цю інтервенцію, яка нас (також чужинців, дещо успокоювала. В ній говорилося, що чужинці, які живуть поза таборами, звичайно працюють, отже заробляють на себе й Австрія до них не докладає. „Таборовці" також у великій частині зайняті при відбудові Австрії і зо заробітків звертають державі кошти витрачені на їхнє удержання. Після звинення УНРРА має австрійський уряд доручення прохарчувати чужинців зо своїх засобів на рівні з австрійськими громадянами.

Одначе таке офіційне становище австрійського уряду зовсім не припинює пропаганди тих самих кругів за тим, щоб чужинців з Австрії усунути. Найкращим доказом на те,це інструкція дана австрійській делегації на конференцію заступників міністрів заграничних справ чотирьох великих держав, що радить саме тепер в Лондоні над складенням договору про віднову Австрії. В тій інструкції поставлена окрема точка: усунення чужинців. Вправді деколи просякають вістки про те, що австрійський уряд носиться з думкою надати якійсь частині чужинців право громадянства (говориться про 40, 60, 160 тисяч), але якщо б це була правда, то вона відносилась би напевно в першу чергу до німців, чи до тих, що осіли тут в гітлерівських часах, чи тих, що були викинені з Чехословаччини, Польщі, Мадярщини і т. п. Невиключено, що це могло б засягнути й тих кількох українців, що внесли прохання про признання для них права на австрійське громадянство. Але це для цілости українських скитальців в Австрії було б без значення.

І загалом усякі інші чинники використовують кожну нагоду, щоб не дати прилюдній опінії призабути на існування ненависних чужинців. Так наприклад, доволі ліберальний часопис „Зальцбургер Нахріхтен" незалежний демократичний орган, подає під датою 22. січня ц. р. аж дві інформації з тим наміром: перша, що в часі поміж 15 і 21. січня б. р. арештувала поліція за кримінальні проступки в окрузі міста Зальцбурга 24 особи, а в тому 17 чужинців а друга, що на 12 осіб придержаних останнього тижня в Зальцбургу за „чорну торгівлю" було 11 чужинців. Очевидно, коли тут мова про чужинців, то не мається на думці якраз українців, але нема сумніву, що звичайний тутешній чоловік не розбираєтьсяв в таких тонкостях, як поділ на народи і подана вістка робить свою підрізуючу роботу.

Одначе — ми почуваємо за собою постанову Обєднаних Держав, що скитальців не можна примусово, проти їхньої волі, повертати до краю їхнього походження. Можна їх тільки до того заохочувати, значить — за цим агітувати. Як таку уступку про заохочування розуміє УНРРА, про це вже мабуть і знаєте: таборовці від особливої ласки вже ледви ноги волочать. Але от на днях повідомила австрійська преса, що в Зальцбургу (американська окупаційна область) осідає репатріяційна місія Совєтського Союзу, що „буде помагати" повернутися домів тим, що того захочуть та, це для всіх таких добра нагода. Треба тільки зголоситися на вказану адресу.

Але на ділі воно трохи інакше виглядає. Цими днями приїхала така місія м. ін. і до Верґля в Тиролі (французька окупаційна область). Тут був донедавна більший табор з українцями, яких тепер вже перенесли до Куфштайну. Але є українці, що живуть у Верґлі приватно. Їх то кличуть за посередництвом австрійської поліції перед репатріяційну комісію. Товаришу лейтнантові не подобається, що українець має в урядовій австрійській викaзці записане громадянство польське — зперед вереня 1939. Він просто перекреслює цю приналежнісnь і в своїй щедрості пише — Україна; дарма, що ця самовільна зміна урядового документу (в поточній мові — фальшування) наразі кінчається на такому ствердженні, але наслідок може бути цей, що на основі громадянської приналежности можна бути насильно забраним — ніби до дому. Що при такій провірці падуть слова „матюкання" з одного і другого боку, це тільки мимоходом. В одній місцевості Форальбергу допитував член такої комісії одного, чому не хоче вертати на „родіну", а коли той почав йому вичисляти всякі нещастя, які скоїлися дома з членами його рідні, то комісар перервав йому: „уході, уході"... Але такий словесний бій не дає ніякої забезпеки свободи людини, за якої вольности ніби то йшла друга світова війна в імя демократії.

На всякий випадок — з нами щось станеться незабаром. Що? — Коли б ми були принайменше якимсь обектом у політичних торгах, а то ми просто ніщо. Вся політична еміграція в Европі після другої світової війни нараховує поверх міліона душ, замкнені области нераз з кільканадцятьма тисячами душ становлять окремі держави, ними піклується світ; а ми — менше від тієї наймарнішої дичини в полі чи в лісі, бо й для неї існують якісь закони. Ми ані самі не маємо ніяких прав, ані не існує яке небудь унормоване правне відношення до нас. У звязку з обговорюваним договором для Австрії створили на днях у Лондоні підкомісію під проводом посла Лайтмаєра, яка має продумати спосіб, щоб очистити цілу Европу від того важного питання. В З. Д. П. А. кажеться — радять тепер над тим, щоб забрати зараз з Австрії 300 тисяч скитальників до Німеччини, а решту 150 тисяч можна б (на американську думку) якось легко розіпхати. Така розвязка мала б помогти до обєднання великодержав при договорі з Австрією, бо вона узгляднювала б совєтське становище. Англійський „Дейлі Мейл" також показує на скитальників в Европі як на тих, що могли б усунути в Англії недостачу робочої сили. Словом — усі нас хотять і — ніхто нас не хоче. Всі нами торгують як зужитою викиненою ганчіркою, а про право для нас — ніхто й не писне. Обєднатися всій новій еміграції без огляду на національну приналежність для боротьби за право людини — тепер, і в тих умовах, річ майже утопійна. Тільки зовнішні сили можуть помогти, але треба діяти зараз не гаючи часу. В тій близькій загрозливій небезпеці ми обовязані не тільки вказати її заздалегідь, але й кликнути корабельним зовом SOS. Українські скитальники в Австрії дійсно находяться немов на тонучому кораблі.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

23)

І, чи п-ні Ч., знаючи про такий промах цих дітей, могла відвернутись і сказати байдуже: що це мене обходить?!

Видно, що не могла і тому тепер за це добре діло мусить платити.

Однак, треба діло вести до кінця.

І, чи зрештою вона не має іншої доброї заплати за цей добрий учинок! Чи сама свідомість цього доброго учинку не дає їй певного вдоволення?

Вона ж відвернула тих дітей від кримінальних діл і звернула їх на добрий шлях. Вона учить їх чесної праці і звертає їх думки в напрямі добра!

Що ж супроти того значать кілька терпких слів наївної чепурухи, яка раніше чи пізніше дізнається і буде дякувати за ратунок її дорогого сина.

Базар.

Кінець серпня 1942 року. Вулиця Денна замкнена з обох боків. Туди авта не можуть проїжджати. Тут на хіднику, на трьох довгих столах розложено всяку ярину. Цілий стос великих червоних та здорових буряків. Дальше лежали посортовані тонкі огірочки. Першої якости були огірки довгі, декотрі від 7—9 цалів. Інші коротші а ще інші зовсім дрібнесенькі, добрі на „корнішони". Стручкова квасоля зелена і жовта, така гарна, ядерна! Елл, як син гросерника, має особливий дар складати все дуже гарно. І ось він зложив стручкову квасолю верствами, перекладаючи верству зеленої і верству жовтої і збудував правдиву піраміду.

А помідори, то вже такі гарні, що тільки стань та — й дивись на їх!

Кукуруза така зубчаста, така молочна, качани такі рівненькі а краска аж золота. Морква така гладка, червона з солодка! А тут карафіоли, як велитні!

Усе таке гарне аж очі вбірає! Елл всьому надає свого виставного хисту. Тут Сем теж має слово. Він-бо артист маляр, знає добирати краски! Ось цей напис розвішений в горі від стовпа до стовпа через дорогу, це ж його робота. Він теж щось розуміє. Напис звучав: Усіх просимо на БАЗАР! Він часом насторожував вуха та прислухувався, що то люди говорять про цей напис і тільки вдоволено підсвистував. Гості проходять, подивляють гарну ярину, репортери крутяться, фотографують, про щось розпитують хлопців. Деякі гості сидять уже на кріслах. Тут крісел добра сотка. Посадник міста сам казав їх доставити з міської засі.

Між гостями сидять п-во Гемил. Там сидять теж родичі Елла, а дальше теж родичі Сема і Генрія. Тут теж підходить до п-ва Гемилів поважний добродій.

Хто це? Це принципал школи Джеферсона. А, що за честь!

Аж ось іде посадник міста зі своєю дружиною. П-ні Ч. штуркнула Тоні. Він заметушився і побіг витати знатних гостей.

Тоні був затиканий китицею зложеною з ярини: Морква, цибуля, стручкова квасоля творили комічну китицю і це розвеселило посадникову, вона сердечно сміялась.

П-ні Ч. повела тих двоє визначних гостей на перше місце а до них Тоні попросив принципала.

За той час прибіг Малий Генрі, в нього коливався на грудях бурак більший його голови. Він підійшовши до посадника і його дружини, якось кумедно вклонився і встромив посадникові в нагрудну кишеню здорового огірка. Це викликало загальний регіт і веселість. Посадниковій малий подав китицю гарних цвітів. Не минули теж принципала і малий заквітчав його кучерявою петрушкою.

Одначе час починати. П-ні Ч. поглянула на хлопців і вони її зрозуміли.

Тоні дещо нервовий, виходить на невеличку естраду і несміло починає свій привіт гостям:

Пані і панове!... Я, як голова... нашої маленької організації, нашого Вікторі Клюбу... витаю з великою приємністю... Він став, потер чоло рукою. П-ні Ч. дивиться на нього і її серце затріпотіло.

Невже він злякався, дістав трему — думала. Та втім він зібрав рівновагу і почав дальше:

Нас є девять хлопців, нас звязав патріотичний обовязок... Ми слухали нераз радія і чули, як говорив наш президент, що всі повинні працювати тепер для нашого краю, бо наш край є в потребі, наш край є у війні...

Ми замолоді до армії і ми є замолоді до праці у фабриці. А щось ми хотіли робити, якесь добре діло. Отже при допомозі...

Тут він замовк, поглянув на п-ні Ч. Вона заперечувала йому щось головою і він схаменувшись говорив дальше:

При допомозі нашого посадника, ми дістали дозвіл на управу тих лотів. Тут було багато праці. Лоти були закидані камінням, цеглою, зарослі хабазям та бурянами. Ми це все вичистили а наш поважаний посадник прислав нам робітника з конем і плугом, який зорав нам цю землю.

Потім ми засіяли, засадили і ось бачите наші плоди!

Тут зірвались рясні оплески і хлопцям і в сторону посадника.

Тоні говорив дальше:

Ми всі тішились, як це все почало показуватись із землі, як почало рости. Ми пильнували кожної рослинки, підгортали її і хоча нас нераз боліло попід коліна і в плечах та це все забулось тепер. Ми раді, що наш город такий гарний і дав нам такий обильний збір.

(Дальше буде).

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

5)

Інтервенція в ген. МкНарнея.

Д-р Ґалан, обїжджаючи табори, збирав насамперед дані про всі безправя, що їх зазнають скитальники. Оповідає про один випадок заборони святкувати в таборі Різдво за українським стилем і опісля виявляється, що це була самоволя непоінформованого директора УНРРА. Зібравши достаточну кількість фактів, д-р Ґалан дня 30. січня зложив відповідний меморіял американському командантові в Німеччині, генералові МкНернеєві. В меморіялі заторкнено такі справи: 1. Правний стан скитальників; 2. Справа репатріяції; 3. Переселення; 4. Скрінінґи і 5. Сироти. На цій підставі американські військові власті видали такі негайні зарядження:

1. Бувшого голову УНДО і посла до польського Сойму Василя Мудрого визнано „споксменом" — речником Українського Допомогового Комітету в Німеччині, аж до часу, доки там не приїде офіціяльний представник нашого Комітету.

2. Скрінінґи переводить УНРРА без доручення армії, що офіціяльним наказом припинила і заборонила дальші скрінінґи.

3. Дітям будуть приділені учителі і видано зарядження, щоб придбати для них окреме приміщення.

4. Військове Управління погоджується на окремого представника нашого Комітету у Франкфурті, який допомагав би американським властям в несенні допомоги та взагалі в розвязці т. зв. проблеми скитальників. На подібного представника нашого Комітету погодилися теж французькі окупаційні власті в Баден-Баден.

Д-р Ґалан твердить, що його поїздка до Европи та його успіхи були „зворотним пунктом" в житті нової української еміграції. Він твердить, що висилка наших постійних делегатів до Европи є найпекучішою проблемою. Таке мали сказати йому теж представники центральних допомогових організацій в Німеччині, що — мовляв — були б готові навіть покрити кошта удержання таких представників.

На закінчення д-р Ґалан ще вертається до поодиноких Фрагментів, які характеризують незломного духа, великі ідеали та життеву силу українських скитальників. Не зважаючи на всі трудноші обставин, вони творять великі вартості, а серед плачу не втрачають теж гумору. Для прикладу цього останнього д-р Ґалан відчитує зміст одної телеграми: „Юліян Іванович від середи находиться в санаторії Бриґідки; пришліть доктора Витвицького, аби перевів операцію". На звичайній мові це значить: Такий - то - і - такий громадянин від середи находиться в тюрмі; пришліть адвоката Витвицького, аби поробив потрібні заходи на його звільнення.

Д-р Ґалан наводить ще кілька прикладів розпачливого положення українських скитальників. Відчитує листа від одної українки в Дахау, в тому самому Дахау, де націсти жорстоко повбивали сотні тисяч невинних людей і де дальше терплять найбільші страждання дуже часто ті ж самі невинні люди. Жінка пише розпачливо „Рятуйте мого чоловіка". Розглядаючи цю справу та провірюючи у відповідних урядах д-р Ґалан міг ствердити, що заарештованого чоловіка властиво звільнили, але він дальше сидить в тюрмі, бо його не випускають. Відчитуючи згаданого листа, як жінка молить, щоб рятувати її чоловіка, щоб признали їй і її дітям нічого більше, тільки право жити, в голосі д-ра Ґалана чути велике хвилювання, він заломлюеться і здається, що зараз сам вибухне риданням. Деякі делегати обтирають сльози.

Це дрібні справи — говорить докладчик — але з них складається ця безмірна трагедія, що її переживає український народ.

Д-р Ґалан кінчить свій звіт: Нам треба затиснути пястуки, насталити волю. Скитальники глядять на нас, наче на яких богів, бо думають, що ми все можемо зробити. Вони бачили престіж нашого Комітету і його силу. Було б трагедією, якщоб ми цю віру нашим братам в Европі відібрали, якщоб ми розвіяли їхні надії. Нова українська еміграція, це справжнє золото, це найбільший скарб і треба доложити усіх зусиль та поробити всі заходи, щоб її врятувати. Американська влада не тільки не ставить спротиву в допомоговій акції, але й йде їй назустріч, якщо пропонована розвязка є позитивна. Наш Допомоговий Комітет не хоче накидуватися нашим братам в Европі, але він це робить, бо тільки він може їм справді ефективно допомогти. Д-р Ґалан взиває всіх американських українців та всі їхні організації, щоби вступали в члени Комітету. Сьогоднішня допомогова акція — це найкращий засіб здійснити світове обєднання українців. Наш Допомоговий Комітет — це велика світова організація. Ми загнались далеко, здобули величезну територію й тепер треба її ще відповідно опанувати. Злученим Українським Американським Допомоговим Комітетам, його працею та його досягненнями можуть, бо мають підстави пишатися всі, ціла українська нація, — закінчив своє звідомлення д-р В. Ґалан.

Зібрані довго і щиро оплескували виступ д-ра Ґалана, що тривав до години 12:30. Адв. І. Панчук від Президії Зборів склав подяку д-ру Ґаланові за „звіт, на якого ми довго ждали".

Звіт Філії Доп. Комітету в Дітройті.

Іван Заблоцький здає звіт з діяльности Філії Доп. Комітету в Дітройті. Застерігається, що звіт буде тільки фінансовий. Дітройтська Філія почала свою властиву працю в квітні 1945 року. Для справнішої і кращої праці метрополію Дітройт було поділено на три частини. До загального успіху причинились у великій мірі відділи місцевого Союзу Українок та Українського Золотого Хреста. Всі відділи разом і за ввесь час існування Філії зібрали $21,927.06 готівкою та одягу вартости $3,251.00. Загальний вклад Дітройтської Філії в допомогову акцію виносить $25,178.29. На залі оплески. Голова Дітройтської Філії, що є теж предсідником сьогоднішнього Зібрання, адв. І. Панчук, стверджує, що в Дітройті працюють всі обєднано, за виїмком тих, які є в „Рошен Реліф Комміті". Панчук, як голова місцевої організації, дбає, щоб така співпраця була і дбає з успіхом. Звіт Дітройту може послужити взірцем для інших громад, як треба працювати. Це, звичайно, ще не означає, що в Дітройті зроблено все. Але робота продовжується і вже підготовано кампанію на черговий місяць.

Іван Заблоцький в тій хвилині заявляє, що їх Комітет рівночасно передає центральному Комітетові чека на 1,000 долярів. Оплески.

„Бо ми не говоримо, але працюємо" — закінчує цю точку програми голова Дітройтського Комітету адв. І. Панчук.

(Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

БРИТАНСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ.—Британський король Юрій в товаристві королевої Елисавети, як бачимо на образку, опускає парлямент в Кейптавн, Південна Африка, де отворив сесію в сенатській палаті.

Контест молодих українських композиторів продовжено

Остаточна дата контесту молодих українських композиторів, який оголосило Американське Товариство Поширення Українського Мистецтва, є продовжена до 1-го липня 1947 р.

Це буде надзвичайно приємною новиною для всіх учасників контесту. Багатьох з них просили продовжити речинець, тому, що проголошена раніш дата 1-го лютого давала мало часу до праці.

Контестовий речинець Т-ва перше оголосив був такий обмежений час тому, щоб дати нагоду відспівати вибрану композицію на першім концерті, який дає Український Народний Хор м. Ню Йорку дня 9-го березня 1947 р. у Вашінгтон Ірвінґ Гай Скул, Ню Йорк, Н. Й.

Тому, що дійсно був закороткий час до праці контестантам, рішено цю дату перенести до 1-го липня 1947 р. і цим дати нагоду всім бажаючим взяти участь у цім контесті. Всі надіслані композиції до 1-го липня будуть уважно розглянені, а вибрана пісня увійде в програму концерту, який дасть наш хор у місяці жовтні.

Для осіб, котрі хотіли б взяти участь, а не мали нагоди читати умов контесту, подаємо як слідує:

1. Завданням контесту є вибрати оригінальну композицію до українського тексту, аранжовану на 4 голоси мішаного хору. Цим хочемо заохотити молодих американців українського походження до праці в ділянці українського музичного мистецтва.

2. Кожному контестантові дається повна воля вибору тексту.

3. Всі права композитора до його твору зберігається як його власність. Після уважної оцінки суддями, рукописи будуть повернуті їх власникам.

4. Всі рукописи мають бути надіслані до 1-го липня 1947 р. на адресу: Проф. Ю. Кириченко, 60 Сейнт Маркс Плейс, Ню Йорк, Н. Й.

5. Висновок контесту буде оголошено так скоро, як судді виберуть найкращий твір. Нагорода в сумі $50 буде передана композиторові вибраного твору. Рівнож ця контестова пісня буде відспівана Українським Народним Хором міста Ню Йорку, дирігентом якого є проф. Ю. Кириченко. Концерт має відбутись у місяці жовтні 1947 р.

6. На суддів контесту запрошені: проф. М. Гайворонський, композитор багатьох гарних українських хорових творів; проф. Г. Тучапський, відомий як співпрацівник Української Державної Капелі, дириґентом якої був бл. п. проф. О. Кошиць; проф. Р. Придаткевич, відомий віртуоз - скрипак і професор музики в американській школі.

Є много молодих українців, як в Америці, так і в Канаді, які студіюють музику, але на жаль не багато є таких, котрі пробували б вложити в артистичну творчість свої власні молоді сили, а особливо в композицію української пісні. Цим контестом хочеться зрушити творчу здібність молодих музик та звернути їх працю на користь розвитку рідної пісні. Розвинувши свої талановиті сили, вони могли б збагатити скарбницю української музичної культури і тим принести славу українському народові.

Памятайте про остаточний день контесту, день 1го липня 1947 р.

Присилайте свої рукописи завчасу. Створіть свою пісню живучим мистецтвом.

Контестовий Комітет.

ЖАРТИ

Навіть детектив не знає всього.

„Коли ви читаєте про якогось дуже мудрого детектива, що все знає, то не дуже вірте тому, бо такої людини в світі нема", — говорив славний детектив Вилйєм Дж. Борнс. От я розповім вам свою історію:

„Одного ранку ішов я вулицею Маркет у Сан Франсиско. Я чувся веселим і певним себе. У мене в блюзці була застромлена рожа, а в руці паличка з золотою ручкою. Нагле виходить з шиночку пяний чоловік і заточуючись каже до мене:

— Чи то ви пан Борнс?

— Так. Але хто ви є і що вам потрібно від мене?

— Я вам скажу хто я є — гикаво відповідає пяний чоловік. — Я є чоловіком вашої прачки.

— То що це мене обходить? Сказавши це, я подивився на нього з погордою.

— Що це вас обходить? кажете. А вже ж що повинно обходити! Ви ж повинні знати все, що коло вас діється, пане Борнс. А от я ношу вашу сорочку, а ви цього не запримітили".

ГОЛОС З БРАЗИЛІЇ

В Бразилії зачав наново виходити найстарший бразилійсько - український часопис „Праця", знов цілий українською мовою, чого довгий час не було. В ч. 2 з 3. січня б. р. є роздумування на тему нової праці. Читаємо там, між іншим, таке:

„Хоч яка страшна недоля впала в старім краю на наш нарід але він не захитався. Живе, працює, бється в підпольних арміях а свої народні цінності, кров'ю зливе свої рідні лани і з вірою чекає кращого завтра. Те саме між нашим народом на скитальщині і на еміграції як в Америці, Канаді, Аргентині, Парагваю і т. д. Всюди наш нарід організується, забуває на спори, помагає один одному, плекає свою культуру і тим способом слави і чести зазнає від чужинців та стелить собі кращу долю на майбутність.

Ця праця, ідейність, безнастанна жертва наших, розсіяних по світі, братів, повинна і нас опам'ятати і нас збудити з байдужности і зневіри. Повинні ми з новим роком зробити поважні рішення, постанови: що маємо робити в цім новім році, щоб на нас не кинули каменем наші брати на скитальщині і на еміграції по різних краях і щоб ми були добрі, чесні громадяни нашої Бразилії та свідомі діти Української Нації".

Ствердивши, що молодь занедбана, не вміє ні говорити, ні читати по українськи, а навіть добре молитися і свого не любить, пишеться ще таке:

„Щоб поправити цей сумний стан нашої молоді, треба цих 365 днів і вечорів нового року використати дбайливо на те, щоб збільшити знання і поправити виховання кожної української дитини. Наші діти це наш дорогоцінний скарб, це продовження нашого життя в будуччині і тому треба зробити все можливе, щоб було чим радіти й на що надіятися. Рідна хата, школа, Церква, товариство й добра газета та книжки повинні цього року звернути усю свою увагу на те, щоб навчити і виховати нашу молодь на побожних членів св. Церкви, чесних громадян Бразилії й свідомих дітей Української Нації.

Третя наша постанова має відноситися до всіх наших брацтв і товариств, до всіх батьків і людей доброї волі, що хотіли б працювати над тим, щоб оживилось наше життя організаційне, народне і щоб згортувати наших розбитих людей і молодь в одно. Треба конче, щоб на будуче в усіх нас в Бразилії було одне серце, одна думка, одна воля й одне діло. Важко буде виконати ту постанову, але мусимо виконати. Мусимо потворити й оживити наші брацтва і товариства, мусимо до них належати, мусимо молодь гуртувати в своїх рідних товариствах, мусимо одним словом з'єднатися всі разом і всі разом стреміти до одної мети, як діти одного Бога й одного Народу. Коли ж не схочемо виконати цієї постанови, то будьмо певні, що наші дні почислені. Розвіємося одинцем по світі й слід по нас не лишиться".

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

7. березня 1907 р.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ВИДАВНИЦТВА.

В Нюарку, Н. Дж., став видавати п. О. Косовий місячник „Наша Жизнь". Він обіймає 24 сторінок друку і коштує 50 центів на рік. Друкується етимологією, кілька сторінок для дітей фонетикою, частину англійською мовою. — У 4-тім числі канадійського „Ранка" читаємо замітку про виставу „Страйку" о. М. Струтинського в салі товариства імени Тараса Шевченка в Виннипеґу. — У Ню Йорку відограно 2. березня в салі Мангетен Лайсіум, старанням бр св. Володимира штуку „Американський Шляхтич". Образець взятий з життя наших галицьких імігрантів в малій осаді, де є копальня вугля в Пенсилвенії. — У програмі вечерку, заповідженого на день 10. березня в Питсбурґу, подана така 3 точка: „Американський Шляхтич" — образ з життя українських робітників, написав С. Макар. — З нагоди виборів у Канаді вийшла брошурка: Чому українці мають голосувати на лібералів". — В оголошенні є повідомлення, що Яцко Остапчук і Андрух Гарматюк видають у Тернополі „Червоний Прапор", соціял-демократичний тижневик.

ДЛЯ АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

Зложили дальші жертви по $10: о. Й. Чаплинський з Ню Йорку і о. П. Понятишин з Реймі; о. А. Камінський з Елизабет $2, а джерзіситські гайдамаки $5.50; разом з іншими складками досі $184.00. Гроші ці в сумі 914 австр. корон, вислано до краю на руки В. Гнатюка.

„РЕПАТРІЯЦІЯ".

Тепер так багато людей вертає до краю, що минулого вівтірка около 700 людей не пущено на корабель Кайзера Вільгельм дер Гроссе, хоч мали наперед закуплені шифкарти.

НЕПОРОЗУМІННЯ В ПАРАФІЇ.

Суд у Патсвил, Пенсилвенія, вирішив непорозуміння в парафії гр. катол. у Шенандо в цей спосіб, що всі парафіяни мають голосувати, чи хочуть мати о. Лавришина парохом, чи ні. Якщо більшість рішить що ні, тоді архиепископ назначить його наслідника.

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ НА БУКОВИНІ.

Такі українці в Буковині кандидують до австрійського парламенту: Микола Василько на округу Вижниця-Путилів; Єротей Пігуляк на округу Вашківці-Станівці; Ілля Семака на округу Кіцмань-Садаґура; Антін Лукашевич на округу Заставна; Микола Спинул на округу Чернівці-Сторожинець.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви зміняєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

На скитальців.

Подаю дальших жертводавців з Відділу 374 У. Н. Союзу й укр. кат. Парохії, що зложили лепти на допомогу українським скитальцям. Жертвували: Іван Ґеба $16; по $5: В. Пантасюк, М. Войценко, Катерина Сидоряк, а Марія Безкоста $2 і Ю. Старушок $1. З підприємства прийшло $13.15. Разом зібрано $35.15, які вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії.

Микола Кисіль.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Проф. Буденз уздоровлює американців.

Під час війни так розпаношилися були червоні панки в урядовій адміністрації, що не можна було сказати якогось справедливого слова проти затій Москви. А самі вони вислугувалися червоним панам на всі заставки, хоч це була очевидна зрада Америки. Вони ще й неправдиві доноси робили на таких, хто хотів остерегти чи то наш уряд чи американську публику перед небезпекою з Кремля.

Аж прийшов час, коли появилася книжка Кравченка „Я вибрав свободу" і в ній автор зобразив докладно картину московського комуністичного правління. Опісля Ґузенко в Канаді відкрив правду про большевицьке шпигунство. За ним пішов К. М. Алексеев з советської амбасади в Мексику, що то втік до Злучених Держав.

А тепер приходиться мені згадати про бувшого редактора комуністичного часопису з Ню Йорку, проф. Л. Буденза, що то покинув цей часопис після десять літ праці в Комуністичній Партії. Проф. Буденз мав уже три лекції в Бостоні і в них вияснив свій поворот до Католицької Церкви. Він сказав, що це сталося під впливом читання книжки про св. Августина. За кожним разом, коли Буденз заголосив свою лекцію, саля була переповнена слухачами. Тепер уже американці хочуть докладно знати, що їм несе Червона Москва й тому пильно слухають ревеляцій Буденза.

Я теж зацікавився лекціями Буденза і пішов туди разом з іншими. Він відкриває правду, не затаюючи нічого. Він твердить, що комуністи в Америці не сміють зробити ні кроку без наказу чи вказівок з Москви. У них Сталін це непомильний бог, перед котрим тремтять його вірні. За наказом Сталіна мільйони терплять муки, а то й смерть, говорив Буденз. Він сказав, що комуністи пішли поза рамці теорії Маркса, а стали бандитами і хотять по трупах дійти до диктатури над цілим світом. Мучити й убивати людей у Советах це ніщо, бо там убивають щодници тисячі людей за найменші провини, а то й без причини, твердив лектор.

Ще одно мене вразило, а це що Буденз розжалобив приявних переповіданням долі єпископа Степінача з Югославії під диктатурою Тіта, а не згадав ні словом про українських католицьких єпископів і тисячі священиків, які погинули під Советами без суду. Хіба ж Степінач інший католик ніж українські єпископи? Зрештою треба було ще згадати і про православних єпископів, яких Москва мордує. Коли я хотів ставити запит, то мені сказали, що вже все виснене точно й тому зайво ставити питання. А шкода, бо американці були б довідалися дещо більше про затії Советів.

Місцеві комуністи грозять помстою Будензові й аранжерам його лекцій, але ніхто тепер не бере вже поважно комуністичних погроз. Треба і нам уже рушити змісця для відкривання большевицьких махінацій в Америці і по цілому світі.

М. Давискиба.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5722. До родини від Мартинович Тараса, син Володимира, укр. драматурга.

5723. Сарабин Івана з с. Горошанка, Підгайці, від Воробець Теодора.

5724. Самус Миколи і Василя з с. Яблінка Ниж., Турка, від Самус Федора.

5725. Смолій (Мудрак) Еви з с. Городок, Ліско, від Смолій Дмитра.

5626. Шивяк Матвія з села Мшанець, Старий Самбір, від Джурак Василя.

5727. Карнауха Кирила з с. Плесківці, Тернопіль, від Глинський Григорія.

5728. Маційовський Василя з с. Березина, Жидачів, від Маційовський Йосипа.

5729. о. Ганяк Йосипа від Форостина Евгена.

5730. Холява Катерини, Оксенії і Параскевії з Луженець від Олексин Степана.

5731. Квасняк Василя і Петра з с. Креница, Санч, від Товмач Марії.

5733. Майчук Ольги з с. Холошвицина, Камінка Струмилова, від Майчук Івана.

5735. Грох Ольги від Грох Володимира.

5736. Колодрубець Василя і Федик Антона з с. Кліско, Рудки, від Терацкович Івана.

5738. Стусик Володимира з с. Гвіздець, Максимчук Олекси з с. Кулачківці, Коломия, від Стусик Івана.

5739. Васькович Степана і Юрка з с. Кульчиці, Самбір, від Васькович Івана.

5740. Шевчук Ілька з с. Монастирок, Броди, від Шевчук Евгена.

5741. Матвійчук Василя з с. Більче-Золоте, Борщів, від Демкович Василя.

5742. Мосейка Ілька Родко Автонома від Пугачевський Івана.

5743. Кіцак Миколи з с. Середнє Велике, Сянік, від Тхорик Степана.

5744. Бомбек Івана з с. Дідоці, Стрий, від Луців Василя.

5746. Пограничний Юська від Пограничва Катерини з с. Корисно.

5747. Гез Анни (Фелімоп) від сестри Фартушок Пелагії.

5748 а). Банадига Гринька з с. Мала Плавуча від Банадига Прокопа.

5748 б). Крулевич Степана від Крулевич Олени (Коростіль).

5749. Катинський Антона від Катинський Карла.

5750. Максимець Степана, Табака Анни з с. Щуровичі, Броди, від о. Максимець Василя.

5751 б) Гринюк Степана від Дзура Василя з с. Пріся.

5752 а). Тиханський Семена і Кузьми з с. Лелюхів, Новий Санч, від Тиханський Петра.

5752 б). Барна Анни і Каролини з с. Лелюхів, Новий Санч, від Ревіляк Івана.

5752 в). Пиш, Костишак і Кусик від Кусик Петра з Криниці.

5753 б). Возьна Марії від Возьний Йосифа з с. Гучко, Добромиль.

5754. Кінаш з с. Яструбків, Рудки, від Кінаш Нестора з с. Улашківці, Чортків.

5756. Головацький Івана з села Нове Село, Любачів, від Щирба Григорія.

5757. Лепар Пелагії (Ціцюра) з Давидгородка від Ціцюра Володимра.

5758. Марків Тимка, Федоран Петра з с. Бишки, Бережани, від Марків Григорія.

5760. Ной Марії (Лосабик) з с. Сопошин, Жовква, від Андрушко Ольги (Лосабик).

5761. Цьмоць Миколи з села Синевідсько Виж., Стрий, Коваль Василя від Цьмоць Юлії (Фединишин).

5762 а) Гриник Михайла від Гриник Володимира з с. Котузова, Підгайці.

5762 б). Сеньків Василя, Трач Миколи від Сеньків Дмитра з с. Котузів.

5763. Шеремета Анни і Федора від Шеремета Михайла з с. Веремінь, Ліско.

5764. Максимюк Михайла з с. Мишин, Коломия, від Миронюк Михайла.

5766. Сльозовська Магдалини з с. Золотники, Підгайці, від Пугач Івана.

5767. Демидась Марії (Колєзов) від Демидась Антонії.

5768. Чайчук Івана, Косопуд Теодора від Чайчук Михайла.

5770 а). Никич Степана і Володимира від Мельник Івана з м. Топорів, Радехів.

5770 б). До тітки від Зарицький Льва з с. Воютині, Самбір.

5771. Сич Дмитра, десь на скитальщині, з с. Липовець, Яворів, від сестри Анни в Америці. Европейські часописи просимо перепечатати.

5772. Греньків Миколи і Павла від Греньків Маріяна з с. Косів, Чортків.

5773. Захарко Параски і Теодозії з с. Грушів, Яворів, від Букрій Петра.

5774. Ґевко Анни від Гевко Магди з с. Римизівці.

5775. Равлюк Йосифа зі Снятина від Баландович Марії зі Львова.

5776. Петруняк Михайла і Петронелі з Борислава від Петруняк Варвари.

5777. Шиш Василя з с. Лисятичі, Стрий, від Кухар Василя.

5778. Дадо Анни з с. Щавник від Солтисяк-Василюк Анни.

5779. Голядик Михайла від Голядик Юлії з с. Лісковате Добромиль.

5780. Баґан Миколи від Баґан Касі з Санока.

5781. Наумчик Теодора з с. Піски Нові від Данильчук Степана.

5782. Безуханич Івана від Безуханич Михайла з с. Шандровець, Турка.

5783. Кухта Івана з с. Королика Пол., Сянік, Варянка Марії від Кухта Михайла.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

КИТАЙСЬКЕ МИСТЕЦТВО В АМЕРИЦІ. — До Злучених Держав прибула театральна трупа з Китаю, яка обїзджає різні міста з виставами старих китайських драм, танців і костюмів. На образку бачимо зліва славного китайського актора Кван Гунґ-пінґа, як повчає свого сина Мікі Квана, теж актора.

АДВОКАТ ДІСТАВ 300 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ГОНОРАРУ.

Френк М. Сакер, нюйорський адвокат, дістав від стейтового суду в Вилмингтон, у стейті Делевар, дозвіл взяти для себе $300,000 платні за виграння процесу в імені групи udiловців компанії Пенровд Корпорейшен проти Пенсилвенійської залізниці. Свакер позивав Пенсилвенійську залізницю за зворот $100,000,000, яку це підприємство присвоїло собі від Пенровд Корпорейшен в рр. 1930—1931. Справу полагоджено дорогою угоди поза судом за $50,000,000 в 1945 р. Адвокат зажадав тоді $1,350,000 платні, одначе позовники не хотіли йому заплатити. Він пізвав позовників, а суд признав йому лише $300,000.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9. березня, в годині 1. попол., у домі Українських Горожан при Френклин вул. — Гр. Дорожовський, предс.; В. Василюк, кас.; І. Харамбура, секц.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. березня, в годині 2:30 вечір, в галі St. Boniface Hall, 435 Main St. — І. Бурней, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 17. лютого 1947 року померла в 56 році життя

ТЕКЛЯ КАВАЛКЕВИЧ,

довголітна членкця Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, У. Н. Союзу в Вилкс-Берри, Па.

Покійна походила з села Костарівці, пов. Сянік, Галичина. Оставила в смутку мужа Івана, 4 синів: Володимира, Василя, Петра і Івана, 5 дочок: Анну, Розалію, Марію, Елисавету і Ягнию, замужну сестру Катерину Становську і двоє внуків.

Похорон відбувся дня 20. лютого, з дому жалоби 198 Pringle St., Edwardsville, Pa., при участи родини, членів Братства та многих приятилів і знакомих, до гр. кат. церкви св. Володимира, відтак похоронено на парохіяльнім цвинтарю в Larksville, Pa.

В. І. П.

Іван Чолій, предс.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН ч. 1553. Міст у безпечне місце.

Коли врятована малпочка гуляла з радості, волокна винної вужілки, привязаної до вершка дерева, почали рватися.

Вхопивши за скелю, Тарзан оперезав дерево своїми ногами і тоді остання вужілка пірвалася.

Одначе Тарзан напружив усю свою силу, щоб притримати вершок дерева при скелі...

...а Мугат повів цілий малпячий рід понад пропасть.